

Moisès, un model d'home de pregària

El Sant Pare continua la sèrie de catequesis dedicada a la pregària. En la darrera audiència parlà de Moisès com a home de pregària.

Estimats germans i germanes,

Llegint l'Antic Testament, ressalta una figura entre les altres: Moisès, precisament com a home de pregària. Moisès, el gran profeta i cabdill del temps de l'Èxode, va exercir la funció de mediador entre Déu i Israel fent de portador, davant del poble, de les paraules i dels manaments divins, menant-lo cap a la llibertat de la Terra Promesa, ensenyant als israelites a viure en l'obediència i en la confiança vers Déu durant la llarga permanència al desert, però també, i diria sobretot, pregant. Prega pel faraó quan Déu, amb les plagues, tractava de convertir el cor dels egipcis (cf. Ex 8-10); demana al Senyor la curació de la seva germana Maria malalta de lepra (cf. Nm 12, 9-13); intercedeix pel poble que s'havia rebel·lat, espantat pel relat dels exploradors (cf. Nm 14, 1-19); ora quan el foc era a punt de devorar el campament (cf. Nm 11, 1-2) i quan les serps verinoses feien estralls (cf. Nm 21, 4-9); s'adreça al Senyor i reacciona protestant quan la missió s'havia tornat massa feixuga (cf. Nm 11, 10-15); veu Déu i parla amb ell «*cara a cara, com parla un home amb el seu amic*»(cf. Ex 24, 9-17, 33, 7-23, 34, 1-10.28-35).

També quan el poble, al Sinaí, demana a Aaron que faci el vedell d'or, Moisès prega, explicant de manera emblemàtica la funció d'intercessor. L'episodi es narra en el capítol 32 del Llibre de l'Èxode i té un relat paral·lel en el capítol 9 del Deuteronomi. En la catequesi d'avui vull reflexionar sobre aquest episodi i, en particular, sobre la pregària de Moisès que trobem en el relat de l'Èxode. El poble d'Israel es trobava al peu del Sinaí mentre Moisès, a la muntanya, esperava el do de les taules de la Llei, dejunant durant quaranta dies i quaranta nits (cf. Ex 24, 18; Dt 9, 9). El nombre quaranta té valor simbòlic i significa la totalitat de l'experiència, mentre que amb el dejuni s'indica que la vida ve de Déu, que és ell qui la sosté. El fet de menjar, en efecte, implica prendre l'aliment que ens sosté; per això, en aquest cas dejunar, renunciant a l'aliment, adquireix un significat religiós: és una manera d'indicar que no només de pa viu l'home, sinó de tota paraula que surt de la boca del Senyor (cf. Dt 8, 3). Dejunant, Moisès mostra que espera el do de la Llei divina com a font de vida: aquesta Llei revela la voluntat de Déu i alimenta el cor de l'home, fent-lo entrar en una aliança amb l'Altíssim, que és font de la vida, és la vida mateixa.

Però mentre el Senyor, a la muntanya, dóna a Moisès la llei, al peu de la muntanya, el poble la transgredeix. Els israelites, incapaços de resistir l'espera i l'absència del mediador, demanen a Aaron: «*Fes-nos uns déus que vagin davant nostre, perquè d'aquest Moisès que ens ha tret del país d'Egipte no sabem què se n'ha fet*» (Ex 32, 1). Cansat d'un camí amb un Déu invisible, ara que també Moisès, el mediador, ha desaparegut, el poble demana una presència tangible, palpable, del Senyor, i troba en el vedell de metall fos fet per Aaron un déu que s'ha tornat accessible, manipulable, a l'abast de l'home. Aquesta és una temptació constant en el camí de fe: eludir el misteri diví construint un déu comprensible, corresponent als propis esquemes, als propis projectes. Allò que succeeix al Sinaí palesa tota la neciesa i la il·lusòria vanitat d'aquesta pretensió perquè, com afirma irònicament el Salm 106, «*van canviar Déu, la seva glòria, per la imatge d'un animal que menja herba*» (Sal 106, 20). Per això, el Senyor reacciona i ordena a Moisès que baixi de la muntanya, revelant-li allò que el poble estava fent i acabant amb aquestes paraules: «*Ara, doncs, deixa'm que s'encengui contra ells la meva indignació i els extermini. Després faré de tu un gran poble*»(Ex 32, 10). Com va fer a Abraham a propòsit de Sodoma i Gomorra, també

ara Déu revela a Moisès allò que pensa fer, com si no volgués actuar sense el seu consentiment (cf. Am 3, 7). Diu: «*deixa'm que s'encengui contra ells la meva indignació*». En realitat, aquest «*deixa'm que s'encengui contra ells la meva indignació* » es diu precisament perquè Moisès intervingui i li demani que no ho faci, revelant així que el desig de Déu sempre és la salvació. Com en el cas de les dues ciutats del temps d'Abraham, el càstig i la destrucció, en els quals es manifesta la ira de Déu com a rebuig del mal, indiquen la gravetat del pecat comès, i, al mateix temps, la petició d'intercessió vol manifestar la voluntat de perdó del Senyor. Aquesta és la salvació de Déu, que implica misericòrdia, però alhora denúncia de la veritat del pecat, del mal que existeix, de manera que el pecador, reconeixent i rebutjant el pecat, deixi que Déu el perdoni i el transformi. Així, la pregària d'intercessió fa operativa, dins de la realitat corrompuda de l'home pecador, la misericòrdia divina, que troba veu en la súplica de l'orant i es fa present a través d'ell on hi ha necessitat de salvació.

La súplica de Moisès està totalment centrada en la fidelitat i la gràcia del Senyor. Fa referència sobretot a la història de redempció que Déu va començar amb la sortida d'Israel d'Egipte, i prossegueix recordant l'antiga promesa donada als Pares. El Senyor va realitzar la salvació alliberant el seu poble de l'esclavitud egípcia. Per què llavors -pregunta Moisès- «¿*Permetràs que els egipcis diguin: "Els va fer sortir amb mala intenció, per matar-los a les muntanyes i fer-los desaparèixer de la terra"?*» (Ex 32, 12). L'obra de salvació començada ha de ser duta a terme; si Déu fes morir el seu poble, això podria interpretar-se com el signe d'una incapacitat divina de dur a terme el projecte de salvació. Déu no pot permetre això: ell és el Senyor bo que salva, el garant de la vida, és el Déu de misericòrdia i perdó, d'alliberament del pecat que mata. Així Moisès apel·la a Déu, a la vida interior de Déu contra la sentència exterior. Llavors -argumenta Moisès al Senyor-, si els seus elegits moren, encara que siguin culpables, ell podria semblar incapaç de vèncer el pecat. I això, no es pot acceptar. Moisès va experimentar concretament un Déu que salva, va ser enviat com a mediador de l'alliberament diví i ara, amb la seva oració, es fa intèrpret d'una doble inquietud, preocupat pel destí del seu poble, i al mateix temps preocupat per l'honor que es deu al Senyor, per la veritat del seu nom. El intercessor, de fet, vol que el poble d'Israel se salvi, perquè és el ramat que li ha estat confiat, però també perquè en aquesta salvació es manifesti la veritable realitat de Déu. Amor als germans i amor a Déu es compenetren en la pregària d'intercessió, són inseparables. Moisès, l'intercessor, és l'home mogut per dos amors, que en la pregària es sobreposen en un únic desig de bé.

Després, Moisès apel·la a la fidelitat de Déu, recordant les seves promeses: «*Recorda't d'Abraham, d'Isaac i d'Israel, els teus servents, als quals vas jurar per tu mateix dient: Multiplicaré la vostra descendència com les estrelles del cel, donaré tot aquest país als vostres descendents i el posseiran per sempre més*» (Ex 32, 13). Moisès recorda la història fundadora dels orígens, recorda els Pares del poble i la seva elecció, totalment gratuïta, en la qual únicament Déu va tenir la iniciativa. No pels seus mèrits havien rebut la promesa, sinó per la lliure elecció de Déu i del seu amor (cf. Dt 10, 15). I ara, Moisès demana al Senyor que continuï amb fidelitat la història d'elecció i de salvació, perdonant el seu poble. L'intercessor no presenta excuses pel pecat de la seva gent, no enumera presumptes mèrits ni del poble ni seus, sinó que apel·la a la gratuïtat de Déu: un Déu lliure, totalment amor, que no deixa de cercar qui s'ha allunyat, que roman sempre fidel a si mateix i ofereix al pecador la possibilitat d'esdevenir, amb el perdó, just i capaç de fidelitat. Moisès demana a Déu que es mostri més fort fins i tot que el pecat i la mort, i amb la pregària provoca aquest revelar-se diví. L'intercessor, mediador de vida, se solidaritza amb el poble, desitjós únicament de la salvació que Déu mateix vol, renúncia a la perspectiva d'esdevenir un poble nou grat al Senyor. La frase que Déu li havia adreçat: «*I de tu faré un gran poble*»,

ni tan sols és presa en compte pel «amic» de Déu, que en canvi està disposat a assumir sobre si no només la culpa de la seva gent, sinó totes les seves conseqüències. Quan, després de la destrucció del vedell d'or, tornarà a la muntanya per tal de demanar de nou la salvació per a Israel, dirà al Senyor: «*Ara, o perdones el seu pecat o m'esborres del llibre que has escrit*» (v. 32). Amb la pregària, desitjant allò que és desig de Déu, l'intercessor entra cada vegada més profundament en el coneixement del Senyor i l'amor que es torna capaç d'un amor que arriba fins al do total de si. En Moisès, que és al cim de la muntanya cara a cara amb Déu i es fa intercessor pel seu poble i s'ofereix a si mateix -«*o m'esborres*»-, els Pares de l'Església van veure una prefiguració de Crist, que al cim de la creu realment és davant de Déu, no només com a amic sinó com a Fill. I no només s'ofereix -«*o m'esborres*»-, sinó que amb el cor traspasat es deixa esborrar, es converteix, com diu sant Pau, en pecat, porta sobre si els nostres pecats per salvar-nos a nosaltres, la seva intercessió no només és solidaritat, sinó identificació amb nosaltres: ens porta a tots en el seu cos. I així tota la seva existència d'home i de Fill és un crit al cor de Déu, és perdó, però perdó que transforma i renova.

Crec que hem de meditar aquesta realitat. Crist és davant del rostre de Déu i demana per cadascun de nosaltres. La seva pregària a la creu és contemporània de tots els homes, és contemporània de mi: ell prega per mi, ha patit i pateix per mi, s'ha identificat amb mi prenent el nostre cos i l'ànima humana. I ens convida a entrar en aquesta identitat, fent-nos un cos, un esperit amb ell, perquè des del cim de la creu ell no ha portat lleis noves, taules de pedra, sinó que es va portar a si mateix, va portar el seu cos i la seva sang, com a nova aliança. Així ens fa consanguinis amb ell, un cos amb ell, identificats amb ell. Ens convida a entrar en aquesta identificació, a estar units a ell en el nostre desig de ser un cos, un esperit amb ell. Demanem al Senyor que aquesta identificació ens transformi, ens renovi, perquè el perdó és renovació, és transformació.

Vull concloure aquesta catequesi amb les paraules de sant Pau als cristians de Roma: «*Qui s'alçarà per acusar els elegits de Déu, si Déu mateix els fa justos? Qui gosarà condemnar-los, si Jesucrist mateix va morir, més encara, va ressuscitar, està a la dreta de Déu i intercedeix per nosaltres? Qui ens separarà de l'amor de Crist? (...) ni la mort ni la vida, ni els àngels ni les potències, ni el present ni el futur, (...) ni res de l'univers creat no ens podrà separar de l'amor de Déu que s'ha manifestat en Jesucrist, Senyor nostre*»(Rm 8, 33-35.38.39).

Dimecres 1 juny 2011